

PIEŅEMTIE TEKSTI

P8_TA(2015)0095**Starptautiskā romu diena - negatīvā attieksme pret čigāniem Eiropā un Otrā pasaules kara laikā pret romiem vērstā genocīda atceres dienas atzīšana ES līmenī**

Eiropas Parlamenta 2015. gada 15. aprīļa rezolūcija par starptautisko romu dienu - tā sauktais antičigānisms Eiropā un Otrā pasaules kara laikā pret romiem vērstā genocīda atceres dienas atzīšana ES līmenī (2015/2615(RSP))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienību (LES) preambulu, jo īpaši tās otro daļu un ceturto līdz septīto daļu,
- ņemot vērā LES 2. pantu, 3. panta 3. punkta otro daļu, kā arī 6. un 7. pantu,
- ņemot vērā 2000. gada 7. decembrī pieņemto Eiropas Savienības Pamattiesību hartu (turpmāk tekstā — „Harta”), kas tika izsludināta 2007. gada 12. decembrī Strasbūrā un stājās spēkā ar Lisabonas līguma stāšanos spēkā 2009. gada decembrī,
- ņemot vērā 2011. gada 9. marta rezolūciju par ES stratēģiju romu integrācijai¹, Komisijas 2011. gada 5. aprīļa paziņojumu par ES programmu attiecībā uz romu integrācijas valsts stratēģijām līdz 2020. gadam (COM(2011)0173), Komisijas 2014. gada 2. aprīļa paziņojumu par to, kā īsteno ES programmu attiecībā uz romu integrācijas valsts stratēģijām (COM(2014)0209) un Padomes 2013. gada 9. decembra ieteikumu par efektīviem romu integrācijas pasākumiem dalībvalstīs,
- ņemot vērā Pamattiesību aģentūras 2011. gadā veiktā izmēģinājuma apsekojuma par romiem rezultātus;
- ņemot vērā Eiropas Padomes Vispārējo mazākumtautību aizsardzības konvenciju un Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvenciju,

¹ OV C 199 E, 7.7.2012., 112. lpp.

- ņemot vērā Eiropas Padomes Ministru komitejas deklarāciju par tā sauktā antičigānisma un rasistiskās vardarbības pret romiem uzliesmojumu Eiropā, kas pieņemta 2012. gada 1. februārī,
 - ņemot vērā Eiropas Komisijas pret rasismu un neiecietību (*ECRI*) Vispārējās politikas ieteikumu Nr. 13 par cīņu pret tā saukto antičigānismu un romu diskriminēšanu;
 - ņemot vērā EDSO dalībvalstu, tostarp ES dalībvalstu un kandidātvalstu, pieņemto visaptverošo rīcības plānu, kurā uzmanība pievērsta romu un sintu stāvokļa uzlabošanai EDSO dalībvalstu teritorijā un kurā šīs valstis *inter alia* apņemas pastiprināt centienus, lai romu un sintu tauta varētu pilntiesīgi un vienlīdzīgi iekļauties mūsu sabiedrībā un lai izbeigtu šo tautu diskrimināciju,
 - ņemot vērā Reglamenta 123. panta 2. punktu,
- A. tā kā romi, kuru skaits Eiropā ir no 10 līdz 12 miljoniem, ir Eiropas lielākā etniskā minoritāte;
 - B. tā kā vārds "romi" šajā rezolūcijā ir lietots kā visaptverošs termins, kurš aptver dažādas radniecīgas grupas Eiropā neatkarīgi no tā, vai viņi pastāvīgi uzturas vai neuzturas vienā vietā un kam var būt ļoti atšķirīgas kultūras un dzīvesveidi, kā, piemēram, romi, ceļotāji, sinti, *manouches*, *kale*, *romanichels*, *boyash*, *ashkalis*, ēģiptieši, *yéniches*, domi un lomi;
 - C. tā kā tā sauktais antičigānisms ir īpašs pret romiem vērsts rasisma veids, ideoloģija, kuras pamatā ir uzskats par rasu pārkāpumu, dehumanizācijas un institucionāla rasisma veids, kas savu naidu baro, pamatojoties uz vēsturisku diskrimināciju, un tas izpaužas tostarp kā vardarbība, naidīgi izteikumi, ekspluatācija, stigmatizācija un vistiešākā diskriminācija;
 - D. tā kā tā sauktais antičigānisms ir viens no galvenajiem iemesliem diskriminācijai un atstumtībai, no kuras romi vēstures gaitā ir cietuši daudzās Eiropas valstīs;
 - E. tā kā daudzi romi joprojām dzīvo dziļā nabadzībā un viņiem jāsaskaras ar prātam neaptveramu diskrimināciju un sociālo atstumtību;
 - F. tā kā Eiropas romu situācija atšķiras no citu Eiropas etnisko minoritāšu situācijas, jo viņi vēsturiski ir bijuši daļa no daudzu Eiropas valstu sabiedrībām, viņiem nav bijis savas valsts, bet kā pilsoņi viņi ir devuši savu ieguldījumu Eiropai, tāpēc Eiropas līmeņa īpaši pasākumi ir pamatoti; tā kā romi ir Eiropas kultūras un vērtību daļa;
 - G. tā kā romu sievietes bieži ir neaizsargātas pret daudzkrāšu un krustenisku diskrimināciju dzimuma un etniskās izcelsmes dēļ, un viņu iespējas atrast darbu, saņemt izglītību, veselības un sociālos pakalpojumus, kā arī piedalīties lēmumu pieņemšanā, ir ierobežotas; tā kā viņas var diskriminēt ne tikai pamatsabiedrība saistībā ar pieaugošo pret romiem vērsto rasismu, bet arī viņu pašu kopienas — dzimuma dēļ;
 - H. tā kā Komisija 2011. gada 5. aprīļa paziņojumā par ES programmu attiecībā uz romu integrācijas valsts stratēģijām līdz 2020. gadam aicināja dalībvalstis pieņemt vai tālāk attīstīt visaptverošu pieeju romu integrācijai un atbalstīt vairāku kopīgu mērķu sasniegšanu; tā kā Padomes 2013. gada 9. decembra ieteikumā dalībvalstis ir aicinātas veikt efektīvus politikas pasākumus, lai nodrošinātu vienlīdzīgu attieksmi pret romiem

un ievērotu viņu pamattiesības, tostarp vienlīdzīgu piekļuvi izglītībai, nodarbinātībai, veselības aprūpei un mājoklim;

- I. tā kā 27. janvāri — dienu, kad tika atbrīvota Aušvicas-Birkenavas koncentrācijas nometne, Apvienoto Nāciju Organizācija ir noteikusi par holokausta upuru starptautisko piemiņas dienu;
 - J. tā kā tiek lēsts, ka Otrā pasaules kara laikā nacisma un citi režīmi, kā arī to sabiedrotie nonāvēja vismaz 500 000 romu, un tā kā dažās valstīs tika iznīcināti vairāk nekā 80 % no romu iedzīvotājiem; tā kā Otrā pasaules kara laikā vismaz 23 000 romu gāja bojā Aušvicas-Birkenavas *Zigeunerlager* ("Čigānu nometnes") gāzes kamerās; vienā naktī vien — no 1944. gada 2. uz 3. augustu — šajā nometnē tika nonāvēti 2897 romi, lielākoties sievietes, bērni un vecāka gadagājuma cilvēki; tā kā tāpēc 2. augustu romu organizācijas ir noteikušas par dienu visu šajā genocīdā nonāvēto romu piemiņai;
 - K. tā kā nacisma un citu režīmu, kā arī to sabiedroto genocīds pret romiem Otrā pasaules kara laikā joprojām tiek lielā mērā ignorēts un tāpēc plašākā sabiedrībā tas nav atzīts un bieži vien tas netiek atzīts un mācīts skolās, padarot romus par vieniem no Otrā pasaules kara genocīda "ignorētajiem" upuriem;
 - L. tā kā — lai Eiropa varētu turpināt savus miera, izlīguma, demokrātijas un cilvēktiesību aizsardzības centienus — noziegumi pret cilvēci un šaušalīgi cilvēktiesību pārkāpumi ir jāatceras un jāpiemin; tā kā genocīds pret romiem Eiropā ir pilnībā jāatzīst atbilstīgi nacisma un citu režīmu noziegumu smagumam, kad centās fiziski iznīcināt Eiropas romus, kā arī ebrejus un citas iedzīvotāju grupas;
 - M. tā kā atzīstot un pieminot pret romiem vērsto genocīdu Otrā pasaules kara laikā, ir svarīgi atbilstīgos gadījumos nodrošināt romiem kompensāciju par zvērībām, ko pret viņiem pastrādāja nacisma un citi režīmi, kā arī to sabiedrotie Otrajā pasaules karā;
 - N. tā kā atzīstot genocīdu pret romiem Otrā pasaules kara laikā un nosakot tam veltītu Eiropas atceres dienu, tiktu sperts nozīmīgs simbolisks solis cīņā pret tā saukto antičigānismu, kā arī tiktu veicinātas vispārējās zināšanas par Eiropas romu vēsturi;
1. pauž vislielākās bažas par tā sauktā antičigānisma uzliesmojumu Eiropā, kas cita starpā izpaužas kā pret romiem vērstā retorika un vardarbīgi uzbrukumi, tostarp slepkavības, kas nav savienojams ar Eiropas Savienības normām un vērtībām un ir galvenais šķērslis sekmīgai romu sociālajai integrācijai un viņu cilvēktiesību pilnīgai ievērošanai;
 2. uzsver, ka diskrimināciju un atstumtību nekad neizraisa tā indivīda vai grupas raksturīgās nepilnības, kas cieš no šīs diskriminācijas un atstumtības, bet gan galvenokārt to izraisa pamatsabiedrības nespēja atzīt personu tiesības un nespēja nodrošināt nepieciešamās struktūras, lai personas varētu šīs tiesības īstenot;
 3. aicina dalībvalstis efektīvi īstenot Padomes 2000. gada 29. jūnija Direktīvu 2000/43/EK, piemērojot vienlīdzīgas attieksmes principu pret visām personām neatkarīgi no to rases vai etniskās izcelsmes, lai novērstu un izskaustu romu diskrimināciju, jo īpaši nodarbinātības, izglītības un mājokļa pieejamības jomā;
 4. uzsver, ka nepieciešams ikvienā līmenī un visiem iespējamiem līdzekļiem izskaust tā saukto antičigānismu, un uzsver, ka tas ir īpaši noturīgs, vardarbīgs, no jauna un jauna uzliesmojošs, izplatīts rasisma veids; aicina dalībvalstis izvērst cīņu pret tā saukto

antičigānismu, kā daļu no Romu integrācijas stratēģijas, veicinot labākās prakses;

5. atzinīgi vērtē romu kopienu un NVO iesaistīšanos romu integrācijas valsts stratēģiju īstenošanā, un aicina vēl vairāk iesaistīties šo stratēģiju izstrādē, uzraudzībā, novērtēšanā un īstenošanā;
6. uzsver, ka jānodrošina, lai romu integrācijas valsts stratēģijās tiek iekļauti īpaši pasākumi sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanas jomā un lai romu integrācijas valsts stratēģijas katras sadaļas novērtējumā un ikgadējā uzraudzībā tiktu ņemtas vērā sieviešu tiesības un dzimumu līdztiesības aspekts;
7. aicina dalībvalstis un Komisiju, īstenojot ES programmu attiecībā uz romu integrācijas valsts stratēģijām, piešķirt prioritāti bērnu problēmām, un atkārtoti uzsver, cik svarīgi ir veicināt, lai romu bērniem būtu vienlīdzīga piekļuve mājoklim, veselības aprūpei, izglītībai un cilvēcīgiem dzīves apstākļiem;
8. aicina dalībvalstis efektīvi īstenot Padomes 2008. gada 28. novembra Pamatlēmumu 2008/913/TI par krimināltiesību izmantošanu cīņā pret noteiktiem rasisma un ksenofobijas veidiem un izpausmēm, lai veiksmīgi cīnītos pret tā saukto antičigānismu, retoriku, kas vērsta pret romiem, kā arī pret vardarbīgiem uzbrukumiem romiem, un cīnītos pret to, ka genocīds pret romiem tiek attaisnots, noliegts un rupji banalizēts;
9. atgādina, ka romi ir daļa no Eiropas kultūras un kopējām vērtībām, un tāpēc mudina dalībvalstis un citas Eiropas valstis izskatīt romu vēstures jautājumus dialogā ar iedzīvotājiem un jauniešiem, jo īpaši jautājumus par genocīdu pret romiem Otrā pasaules kara laikā;
10. absolūti un nelokāmi nosoda visus rasisma un diskriminācijas veidus, kas vērsti pret romiem, un uzsver, ka efektīvi ir jāizskauž tā sauktais antičigānisms, lai nodrošinātu panākumus pasākumiem citās jomās;
11. šajā sakarībā aicina Komisiju efektīvi uzraudzīt un izvērtēt, kā dalībvalstīs tiek ievērotas ES pamatvērtības; aicina Komisiju nodrošināt, ka pamattiesības, demokrātija un tiesiskums tiek ievēroti visās dalībvalstīs, kā arī efektīvi uzraudzīt un izvērtēt šo vērtību ievērošanu dalībvalstīs, un nodrošināt reakciju uz jebkuriem sistēmiskiem pārkāpumiem, kādi varētu rasties;
12. tādejādi dziļā nopietnībā atzīst genocīda pret romiem Otrā pasaules kara laikā vēsturisko faktu;
13. aicina dalībvalstis oficiāli atzīt šo genocīdu un citus romu vajāšanas veidus, kā piemēram, izsūtīšanu un ieslodzīšanu, kas notika Otrā pasaules kara laikā;
14. paziņo, ka ir jānosaka Eiropas diena Otrajā pasaules karā pret romiem vērsta genocīda upuru piemiņai un ka šī diena ir jādēvē par Eiropas romu holokausta upuru piemiņas dienu.
15. uzdod Parlamenta priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei, Komisijai, dalībvalstu un kandidātvalstu valdībām un parlamentiem, Eiropas Padomei, EDSO un Apvienoto Nāciju Organizācijai.